

Препоруке наставницима физике за почетак нове школске године

С обзиром на то да је друго полугодиште школске 2019/2020. године мањим дијелом реализовано у школском амбијенту, а већим дијелом путем наставе на даљину, те у складу са Правилником о оцјењивању ученика у основној школи, потребно је на почетку наставе у школској 2020/2021. години спровести уводно или иницијално провјеравање остварености циљева и исхода учења, тј. утврдити остварени ниво знања и постигнућа ученика с циљем даљег и што ефикаснијег планирања, програмирања, припремања и реализовања наставног процеса.

Резултати иницијалног провјеравања и процјењивања се не оцјењују и искључиво служе наставнику за даљи рад те праћење напредовања ученика.

Дакле, на основу утврђеног стања, потребно је организовати и реализовати наставни процес тако да се прво надомјесте евентуалне празнине у нивоу усвојености елементарних знања, како би се на исте систематично, поступно и функционално могли надовезати актуелни наставни садржаји у циљу стварања услова за остваривање исхода учења на што вишем нивоу, а све у складу са индивидуалним способностима и могућностима ученика.

У току иницијалне, али и сваке друге врсте, провјере (усмене, писане) нивоа остварености исхода учења потребно је захтјеве (задатке, питања) дефинисати на основу исхода учења који су дефинисани у НПП-у на начин да су јасни, прецизни и недвосмислени, те да су различитих типова и нивоа сложености, а не искључиво репродуктивног карактера.

Почетак школске 2020/2021. г. је планиран са скраћеним часовима. За основне школе наставни час траје 30 минута, а за средње школе 20 минута. И у основним и у средњим школама одјељење које има више од 15 ученика дијели се у двије групе. Очигледно је да ће овако скраћени часови са преполовљеним одјељењима утицати и на планирање наставе, припрему за наставу и њену реализацију. Не постоји готов модел, испробан у пракси, који представља рецепт како најбоље искористити расположиво вријеме у датим условима. Наставник се мора руководити само општим дидактичким принципима у настави физике, а избор метода и облика рад прилагодити трајању часа и броју ученика. Годишњи план рада неће претрпјети битне измјене. Мјесечни планови рада ће, вјероватно, изгледати мало другачије јер је потребно наставне садржаје издијелити на релативно заокружене цјелине које је могуће обрадити за вријеме трајања скраћеног часа. За реализацију часа обраде, нужно је да се наставник претходно темељно припреми, да изврши сажимање теме и да у припреми за час, поред осталог, експлицитно наведе кључне ријечи и исходе које ће реализовати.

У условима скраћеног часа наставник треба потпуно да изостави диктирање ученицима свога излагања (диктирање се не препоручује ни током редовног трајања часа), а да расположиво вријеме искористи на економичнији начин. Поред живе ријечи наставника, ово је прилика и потреба да се искористе и текстуално-графички методи рада. Прије свега овдје се мисли на систематско коришћење уџбеника. Да би наставник могао потпуно да искористи могућности које пружа употреба уџбеника, неопходно је да током припреме за час детаљно проучи шта је све у уџбенику наведено о датој теми. Оспособити ученике да самостално користе стручну литературу и да сами организују процес сазнавања и учења из штампаних материјала је свакако један од циљева наставе физике. Овај циљ је могуће остварити само у дугом временском периоду, ако наставник чешће планира часове рада са уџбеником. Један од начина је нпр. да

наставник припреми наставне листиће са питањима која се односе на тему коју је управо обрадио и које ће подијелити ученицима у паровима или групама, а ученици би требало уз помоћ уџбеника да пронађу одговоре за дато вријеме и да након тога извијесте одјељење и наставника о својим одговорима. Ово је такође и прилика да се ученици из других група укључе у процјену тачности или допуни одговора. Други начин да наставник подстакне ученика да користи уџбеник је да приликом усменог испитивања тражи да ученик објасни неку слику из свог уџбеника (држећи пред собом отворен уџбеник са сликом) или да брзо пронађе одговор на постављено питање или да сам провјери тачност свог одговора. Такође у старијим разредима је могуће да понекад наставник донесе одштампан лист са стручним текстом који се односи на тему и да паровима или групама ученика помоћу наставних листића зада питања (као и у случају кориштења уџбеника). Наравно, постоји и велики број других могућности рада са уџбеником (текстом) а које методе ће бити одабране зависи од креативности наставника.

Један од резултата реализације наставе на даљину из претходне школске године свакако су аудио и видео записи о „школским часовима“ за основну школу, а који су доступни на сајту Републичког педагошког завода (Послови РПЗ-а, секција еНастава-Школски час). Материјали који су кориштени у току снимања школског часа на РТРС-у наставници физике могу користити током припреме и саме реализације наставе у условима када наставу изводе у школи тј. школским условима. Оно о чему треба водити рачуна при кориштењу дигитализованих материјала са сајта РПЗ-а, је то да се не могу сви материјали преузети као готови модели, него ће у неким ситуацијама бити неопходно кориговати дио дигитализованог материјала, и прилагодити га ученицима и условима одјељења у којем наставник реализује наставне садржаје тј. изводи наставу.

Адекватно, и са мјером, кориштење материјала у дигитализованој форми, и уопште кориштење информационих технологија, током редовног наставног процеса значајно ће допринијети унапређивању наставног процеса: примјени савремених и активних облика наставе који омогућују функционалнија знања, примјени разноврсних наставних средстава и извора сазнања/знања, флексибилнијој примјени метода и облика рада које подржавају различите стратегије учења код ученика, стимулисању активног учења, креирању стимулативног окружења и веће подршке развоју сваког ученика до његовог личног максимума.

Инспектор- просвјетни савјетник

Милко Бабић